

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 44/2021
21.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић, Споменке Зарић, Добриле Страјина и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгица Бркић, адвокат из ..., против туженог „НИС“ АД Нови Сад, ради исплате, одлучујући у поновном поступку о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3554/16 од 12.12.2016. године, у седници од 21.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3554/16 од 12.12.2016. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1249/14 од 25.08.2016. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу на име мање исплаћене зараде за период од јула 2011. године до септембра 2012. године исплати:

- за месец јул 2011. године износ од 2.928,56 динара, са законском затезном каматом од 10.08.2011. године па до исплате;
- за месец август 2011. године износ од 5.485,98 динара, са законском затезном каматом од 10.09.2011. године па до исплате;
- за месец септембар 2011. године износ од 6.360,33 динара, са законском затезном каматом од 10.10.2011. године до исплате;
- за месец октобар 2011. године износ од 5.731,19 динара, са законском затезном каматом од 10.11.2011. године до исплате;
- за месец новембар 2011. године износ од 5.940,09 динара, са законском затезном каматом од 10.12.2011. године до исплате;
- за месец децембар 2011. године износ од 6.045,40 динара, са законском затезном каматом од 10.01.2012. године до исплате;
- за месец јануар 2012. године износ од 9.139,79 динара, са законском затезном каматом од 10.02.2012. године до исплате;
- за месец фебруар 2012. године износ од 7.206,15 динара, са законском затезном каматом од 10.03.2012. године до исплате;
- за месец март 2012. године износ од 6.128,90 динара, са законском затезном каматом почев од 10.04.2012. године до исплате;
- за месец април 2012. године износ од 8.407,59 динара, са законском затезном каматом почев од 10.05.2012. године до исплате;

-за месец мај 2012. године износ од 6.597,17 динара, са законском затезном каматом од 10.06.2012. године до исплате;
-за месец јун 2012. године износ од 5.503,53 динара, са законском затезном каматом од 10.07.2012. године до исплате;
-за месец јул 2012. године износ од 5.498,29 динара, са законском затезном каматом почев од 10.08.2012. године до исплате;
-за месец август 2012. године износ од 5.786,18 динара, са законском затезном каматом од 10.09.2012. године до исплате и
за месец септембар 2012. године износ од 7.164,85 динара, са законском затезном каматом од 10.10.2012. године до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 132.442,00 динара, са каматом од извршности до исплате, у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1249/2014 од 25.08.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му исплати на име мање исплаћене зараде од јула 2011. године до септембра 2012. године, појединачне месечне одређене износе, са законском затезном каматом од доспелости до исплате, ближе одређене овим ставом изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом исплати трошкове парничног поступка у износу од 1.790,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3554/16 од 12.12.2016. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио посебну ревизију због уједначења судске праксе, са образложењем да је у идентичној чињеничној и правној ситуацији правоснажном одлуком Апелационог суда у Нишу Гж1 3454/14 од 22.10.2015. године усвојен тужбени захтев.

Пресудом Врховног касационог суда Рев2 918/2017 од 14.12.2017. године, прихваћено је одлучивање о посебној ревизији тужиоца и преиначене нижестепене пресуде и усвојен тужбени захтев тужиоца.

Против одлуке Врховног касационог суда, изјављена је уставна жалба, па је одлуком Уставног суда Уж 7124/21 (Уж-3671/18) донетој на седници већа одржаној 15.07.2021. године, усвојена уставна жалба Привредног друштва „НИС“ АД Нови Сад и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 918/17 од 14.12.2017. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије, поништена пресуда Врховног касационог суда Рев2 918/17 од 14.12.2017. године и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3554/16 од 12.12.2016. године.

У поступку поновног одлучивања о ревизији тужиоца, Врховни касациони суд је нашао да су испуњени законски услови за одлучивање о ревизији тужиоца као

изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. став 1. важећег Закона о парничном поступку, због потребе уједначавања судске праксе. Зато је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време до 30.09.2012. године, када му је на основу Споразума од 25.09.2012. године престао радни однос. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије су 17.06.2008. године закључили Социјални програм за "НИС" АД Нови Сад. Чланом 9. Социјалног програма тужени се обавезао да одмах након преузимања "НИС"-а АД Нови Сад изврши једнократно и трајно повећање зарада запослених у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота, уз реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења Социјалног програма (17.06.2008. до 31.12.2012. године). Преузимање "НИС"-а АД Нови Сад извршено је 11.02.2009. године. На основу Одлуке од 30.04.2009. године извршена је исплата једнократног додатка на априлску зарату у висини од 15% вредности основне зараде утврђене чланом 42. Колективног уговора туженог. У даљем периоду тужени је запосленима усклађивао зарату са индексом трошкова живота и реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа. У овој парници тужилац потражује разлику између зараде која му је исплаћена и зараде увећане за 15% за тражени период, према члану 9. Социјалног програма од 17.06.2008. године. Вештачењем је утврђена висина разлике зараде коју тужилац потражује.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев неоснован, јер социјални програм нема значај општег акта који се непосредно примењује пошто не уређују права, обавезе и одговорности запослених, већ представља акт пословне политике, којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђењу права запослених за чијим је радом престала потреба.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда, Врховни касациони суд је поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом основано указује да су нижестепене пресуде засноване на погрешној примени материјалног права.

Сагласно неспорној чињеници, Социјални програм за НИС АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије - Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор;

репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. С тога и предметни Социјални програм, у конкретном случају, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога и тужилац, као запослено лице код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма, јер је такво право тужиоца утемељено у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Правна валидност оваквог става Врховног касационог суда се потврђује и радњама туженог предузетим у циљу испуњења његове обавезе устављене чланом 9. Социјалног програма. Том одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио. Он је за први месец пословања по потписивању социјалног програма наведену обавезу у целости испунио. Из тог разлога, основан је и захтев тужиоца за исплату неизмирене разлике у плати за преостали период важења Социјалног програма до 31.12.2012. године. Зато је тужбени захтев тужиоца основан, а нижестепене пресуде преиначене и тужиоцу досуђен утужени износ разлике у заради закључно са септембром 2012. године.

Врховни касациони суд је, поступајући у складу са одлуком Уставног суда, прихватио становиште да социјални програм нема карактер општег акта. Међутим, упркос тој чињеници, Врховни касациони суд је оценио да социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица. Из тог разлога тужилац је овлашћен да по основу закљученог социјалног програма непосредно захтева и оствари сва права која су му њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из социјалног програма. То се потврђује његовим понашањем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужени свестан преузете обавезе по социјалном програму предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене социјалног програма. С обзиром на наведено, тужилац има право на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе од њихове доспелости до коначне исплате, у смислу члана 277. став 1. ЗОО.

Тужиоцу који је успео у спору припадају опредељени трошкови парничног поступка на основу члана 153. и 154. ЗПП и то: на име састава тужбе од стране адвоката 6.000,00 динара, два образложена поднеска 12.000,00 динара, за заступање на пет одржаних рочишта 37.500,00 динара, заступање на два одложена рочишта 9.000,00 динара, трошкови вештачења од 16.000,00 динара, за састав жалбе 6.000,00 динара и

ревизије 12.000,00 динара, таксе на тужбу и првостепену пресуду 5.657,00 динара, жалбу и другостепену пресуду 5.657,00 динара, ревизију и ревизијску одлуку 22.628,00 динара, према важећој Адвокатској и Таксеној тарифи, у тренутку предузимања радњи.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**